

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום רביעי י"ב בניסן תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

קידושין - מ

1. אלו מעשים הובאו בענין צדיקים שתבעום לעבירה?

- א. שנינו ישב ולא עבר עבירה - נותנים לו שכר כעושה מצוה, וביארו שהכוונה כגון שבא דבר עבירה לידו וניצל הימנה, וכהמעשה ברבי חנינא בר פפי שתבעה אותו מטרוניתא אחת, מילא עצמו בשחין כדי שימאס, עשתה כישוף והתרפא, ברח והתחבא בבית מרחץ שהיו בו מזיקים שהיו פוגעים אף בשנים יחד ואף ביום. יצא בלא היזק, וחכמים אמרו לו: כל הבא דבר ערוה לידו וניצל הימנו, עושין לו נס.
- ב. גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו - כגון רבי צדוק שתבעה אותו מטרוניתא, וכו' לבסוף נכנס לתנור ואמר לה, מי שעושה את זה נענש בזה, אמרה לו אם ידעתי עד כדי כך לא הייתי מצערת אותך.
- ג. רב כהנא היה מוכר סלי אריגה, ותבעה אותו מטרוניתא, אמר לה אלך ואכין את עצמי, הפיל עצמו מהגג ואליהו תפסו ואמר לו הטרחת אותי 400 פרסאות, ענה לו, מי גרם לי שאצא כך למכור, עניותי.. נתן לו כלי מלא דיגרי זהב והעשירו.

2. מדוע במשנת 'אלו דברים' לא הובא גם שילוח הקן שנאמר בו 'למען יטב לך והארכת ימים' [כפי שהובאו בהרחבה הפסוקים לגבי כולם..]?

- א. אין לתרץ תנא ושייר, כיון שהתנא אומר במפורש 'אלו דברים'.
- ב. המשנה עוסקת בצדיק שהוא טוב לשמים וטוב לבריות, שעליו נאמר 'אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו' אך שילוח הקן אין בו טוב לבריות אלא רק לשמים.
- וכן מצינו: אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו - רע לשמים ורע לבריות - הוא רשע רע, רע לשמים ואינו רע לבריות - זהו רשע שאינו רע.

3. אלו כללי שכר ועונש נאמרו בענין מצוות ועבירות?

- א. הזכות - יש לה קרן ויש לה פירות, שנאמר: אמרו צדיק כי טוב וגו';
- ב. עבירה - יש לה קרן ואין לה פירות, שנאמר: אוי לרשע רע וגו';
- ג. עבירה שעושה פירות - יש לה פירות, ושאין עושה פירות - אין לה פירות. ויאכלו מפרי דרכם וממועצותיהם ישבעו?
- ד. מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, שנאמר: אז נדברו.. ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו' שאפילו חשב אדם לעשות מצוה, ונאנס ולא עשאה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה.
- ה. מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה.
- ו. מחשבה שעושה פרי - הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה, מחשבה שאין בה פרי - אין הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה.
- ז. בעבודת כוכבים מצרפה למעשה, שהרי אמר מר: חמורה עבודת כוכבים שכל הכופר בה כמודה בכל התורה כולה, [והמודה בה ככופר בכל התורה].
- עולא ביאר שמחשבה רעה מצטרפת למעשה רק באופן של עבר אדם עבירה ושנה בה - נעשית לו כהיתר.

4. אלו מימרות הובאו בענין עבירה בפרהסיא?

- א. רבי חנינא: נוח לו לאדם שיעבור עבירה בסתר ואל יחלל שם שמים בפרהסיא, [לכו עבדו.. ואת ששם קדשי לא תחללו].
- ב. רבי אלעאי הזקן: אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו, ילך למקום שאין מכירין אותו, וילבש שחורים ויתכסה שחורים ויעשה כמו שלבו חפץ, ואל יחלל שם שמים בפרהסיא. ודווקא כשאינו יכול לכופ את יצרו, אך אם יכול ועושה בסתר עליו אמור המימרא הבאה.
- ג. שנינו: כל שלא חס על כבוד קונו - ראוי לו שלא בא לעולם, לרבה: זה המסתכל בקשת, לרב יוסף: זה העובר עבירה בסתר.

5. אין מקיפין בחילול השם, אחד שוגג ואחד מזיד. מה הביאור 'אין מקיפין'?

- א. מר זוטרא: שאין עושים כחנווני, אלא נפרעים ממנו מיד על כל פעם שעבר עבירה.
- ב. מר בריה דרבנא: שאם הכף היתה שקולה - מכרעת לכף חובה.

6. כיצד על האדם לשקול ולראות את עצמו?

- א. כאילו חציו חייב וחציו זכאי, במצוה אחת או בעבירה אחת הכריע את עצמו.
- ב. ראבר"ש - עשה מצוה אחת - הכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות, עבר עבירה אחת - הכריע לכף חובה. - המשך -

ג. ר"ש בן יוחי: אפילו צדיק גמור כל ימיו ומרד באחרונה - איבד את הראשונות, [ואין נחשב כמחצה ומחצה כיון שמדובר בתוהו על הראשונות]. ואפילו רשע גמור כל ימיו ועשה תשובה באחרונה - אין מזכירים לו שוב רשעו, ואינו נחשב כמחצה עונות ומחצה זכויות, כיון שמדובר: בתוהו על הראשונות.

7. **משנה - מה נאמר על מי שישנו במקרא ובמשנה ובדרך ארץ?**

א. לא במהרה הוא חוטא, שנאמר: והחוט המשולש לא במהרה ינתק.
ב. וכל שאינו לא במקרא ולא במשנה ולא בדרך ארץ - אינו מן היישוב.

8. **רבי אלעזר ברבי צדוק: למה צדיקים ורשעים נמשלים בעולם הזה?**

א. **צדיקים** - לאילן שעומד במקום טהרה ונופו נוטה למקום טומאה, נקצץ נופו - כולו עומד בטהרה, כך היסורים לצדיקים כדי שיירשו עוה"ב.
ב. **רשעים** - לאילן במקום טומאה ונופו נוטה למקום טהרה, נקצץ נופו - כולו עומד בטומאה, כך הטובה לרשעים בעוה"ז כדי לטורדן מעוה"ב.

9. **היה רבי טרפון וזקנים מסובין בעלית בית נתזה בלוד, נשאלה שאילה זו בפניהם: תלמוד גדול או מעשה גדול?**

א. נענה רבי טרפון ואמר: מעשה גדול.

ב. נענה ר"ע ואמר: תלמוד גדול.

ג. נענו כולם ואמרו: תלמוד גדול, שהתלמוד מביא לידי מעשה.

10. **כיצד הוכיח רבי יוסי שגדול תלמוד?**

א. **שקדם לחלה 40 שנה** - שהתורה ניתנה בחודש השלישי במדבר, ובחלה נתחייבו רק כשנכנסו לארץ.

ב. **לתרומות ולמעשרות** - 54 שנה - שנתחייבו בהם רק לאחר 14 שנים שכבשו וירשו.

ג. **לשמיטים** - 61 שנה - שנהג רק לאחר 7 שנים מאז שיירשו וכבשו.

ד. **ליובלות** - 103, [ולא 104 כיון שסבר יובל מתחילתו הוא משמט, ביום הכיפורים].

11. **כשם שהלימוד קודם למעשה, כך דינו קודם למעשה, מה הכוונה?**

כדבר המנוגא: אין תחילת דינו של אדם אלא על דברי תורה, שנאמר: פוטר מים ראשית מדון.
וכשם שדינו קודם למעשה, כך שכרו של העוסק בתורה קודם לשכרו על המעשה.

12. **מה נאמר על האוכל בשוק?**

הרי זה דומה לכלב, ויש אומרים: פסול לעדות, וכן הלכה.

עוד דרשו - רגזן, לא עלתה בידו אלא רגזנותא, ולאדם טוב מטעימים אותו מפרי מעשיו.

וכל שאינו לא במקרא וכו' - נדור הנאה ממנו 'ובמושב ליצים לא ישב'.

[הגמרא הביאה מקורות רבים מהפסוקים, והשמטנום לתועלת התמצות.]